

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 58
Godina XXIX
Novembar, 2024.
[str. 289-291]

© Monos 2024

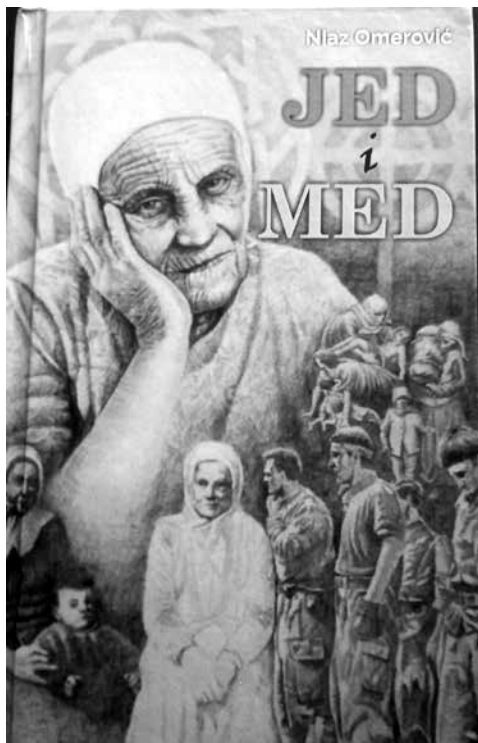
Niaz Omerović, Jed i med

“Planjaks” Bobare, 2024.

Govoriti i pisati o radu gračaničkog slikara i književnika Niaza Omerovića, čiji stvaralački staž traje preko 50 godina nije jednostavan zadatak, pogotovo ako se ima u vidu da su o njegovoj umjetnosti već govorili i pisali najpoznatiji intelektualci i umjetnici sa prostora Bosne i Hercegovine. Zato i osjećam veliku dozu odgovornosti, najprije prema samom sebi, a bogami i prema budućim čitaocima koji se otisnu u avanturu iščitavanja posljednje knjige poezije ovog autora pod naslovom “Jed i Med”. Namjerno sam upotrijebio riječ *iščitavanja*, a ne čitanja, jer ovo nije knjiga koja se može čitati kao lagano štivo, relaksirano i uz popodnevenu kahvu. Radi se o književnom djelu kojem zaista treba posvetiti vrijeme, da bi se proniklo u samu suštinu Niazovog pjesničkog izraza.

Prije svega, nije moguće razdvojiti slikarski od književnog opusa ovog umjetnika. Oni su toliko isprepleteni da se moraju posmatrati kao jedna cjelina, ako se želi ući u njegove poetsko slikarske lavirinte. Samo duhovno uzdignuti ljudi znaju koliko za to treba snage i hrabrosti. Ova knjiga na kraju krajeva i jeste svojevrsna autobiografija putnika kroz prostor i vrijeme koje mu je dato na ovom dunjaluku.

Da bi postavili stvari na svoje mjesto, ovdje moramo pojasniti sljedeće: postoje slikari i postoje slikari umjetnici, postoje stihoklepci i postoje ozbiljni književnici, postoje muzikanti i postoje muzičari itd. Razlika između jednih i drugih je dijametralno suprotna. Svaki umjetnik je svjestan odgovornosti koju za sobom nosi svako njegovo ostvarenje. Jer, njegov jedini posao je traganje za istinom, ma kakva ona bila. Hiljadu godina se filozofija, estetika i druge naučne discipline ne mogu usaglasiti oko toga šta je umjetnost. Ja sam sebi dao za pravo da to svedem na jednu jedinu rečenicu “Umjetnost je traganje za istinom”. I ovdje dolazimo do ključnog momenta u vlasti-

toj zapitanosti: nije li i sam život svojevrsno traganje za istinom.

Vjerujem da nema čovjeka koji bar jednom u životu nije razmišljao o ovoj temi, ma koliko u današnjem vremenu bio zaokupljen materijalnim stvarima u ovom potrošačkom društvu u kojem egzistiramo, gdje je sve bruto i neto, i gdje sve van tog okvira nije društveno prihvaćeno. Svjestan ove činjenice naš pjesnik u ovoj knjizi razvija jedan zaseban jezički instrumentarij, krcat sufijskim metaforama i simbolima, pronalazeći put da se konačno pomiri sam sa sobom. I svijetom u kojem živi.

Kada bolje razmislimo, to je možda i jedini mogući način da se piše o metafizičkim spoznajama. Da bi se razumjeli

ti simboli i metafore, potrebno je uložiti izvjestan intelektualni napor i osposobiti se za spoznaju sufijske terminologije. A to znači steći lično duhovno iskustvo koje je za svakog čovjeka ipak samo njegovo. Drugim riječima, svako će na svoj način doživjeti ili osjetiti sve te pjesničke niti kojima je istkana cijela ova knjiga.

Činjenica je da sufijski jezik ima zadaću opisivanja duhovnih iskustava iz metafizičkog svijeta, pa se pjesnik permanentno uvijek nalazi pred pitanjem: na koji način svijet duhovnog unijeti u svijet materijalnog, pogotovo što su i sam jezik i govor ograničeni ljudskim i ovodunjalučkim spoznajama. Možemo onda samo pretpostaviti u kakvim poteškoćama se našao ovaj autor, otisnuvši se u jednu ovakvu avanturu.

Svjestan ili nesvjestan tog Božanskog nadahnuća, ovaj pjesnik u svojim stihovima na brutalno jednostavan i razumljiv način naprosto žonglira sufijskim sintagmama i simbolima tako da njihova poetska igra djeluje sasvim prirodno i nevjerojatno iskreno, ostavljajući čitaoca bez daha.

Što se tiče pjesničkih motiva, pjesnik pjeva o običnim stvarima, o kapima rose, o vlatima trave, o rascvjetalju ruži, obraća se drugim pjesnicima, obraća se ljudima oko sebe, na momenat se vraća u djetinjstvo... I sve to na način svojstven samo slikarima. Tako uspjeva zauzdati arhaičnost sufijeske terminologije. U skoro svakoj pjesmi dominira ta slikarska nota, pa se stiče utisak da su ti stihovi ispisivani kistom.

Čitajući ovu poeziju nehotice osjetimo da nam je pjesnik zavirio u samu dušu i da nas na jedan indirektan i suptilan način suočava sa svim našim strahovima i sumnjama. Pri tome nam ostavlja slobodu da sami promišljamo i donosimo zaključke koji se tiču samo nas.

Postavlja se pitanje, kako pjesnik u tome uspijeva? Ako malo dublje pogledamo vidjet ćemo da on provlači temeljnu razliku između forme i značenja svoga stiha. Forma je izvanjska i vidljiva

pojava “neke stvari” dok je značenje njena unutarnja i nevidljiva strana. Ako na taj način posmatramo ovu zbirku poezije, vidjet ćemo da se kroz nju provlači jedna isprepletena nit tog dualiteta. Čak i sam naslov nam to sugeriše.

Ovaj prikaz završit ću Rumijevim stihovima: “*Prozor određuje koliko svjetlosti ulazi u kuću, pa makar i istok i zapad Mjesečevi zraci obasjavali*”.

Hasan Puškar